

Učiteljski Tovariš

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Iz „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.“ — Pomagajmo si sami. — Razgovor z državnimi poslanci. — Tajna kvalifikacija. — Šola in cerkvene stranke. — Jungovci in mi. — Zastarale uredbe. — Učiteljski pravnik. — Zmes. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Duševna kultura na Kavkazu. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. Listnica uredništva. — Listnica upravištva.

Iz „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.“

Vabilo

k seji upravnega odbora „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“, ki bo dne 16. mal. travna t. l. ob 2. uri popoldne v zbornici I. mestne šole v Ljubljani, Komenskega ulice.

Dnevni red:

- 1.) Nagovor predsednikov.
- 2.) Poročilo tajnikovo.
- 3.) Poročilo blagajnikovo.
- 4.) Poročilo o „Zavezinih“ listih.
- 5.) Določitev kraja in časa XII. glavne skupščine „Zaveze“.
- 6.) Posamezni predlogi.

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“,
v Ljubljani, dne 25. sušca 1900.

L. Jelenc,
predsednik.

Drag. Česnik,
tajnik.

Pomagajmo si sami!

Uvažuje K. Svoboda.

I. Učitelj v delu za narod. Lani so vsi štajerski slovenski listi tarnali in vzdihovali: „Pomozite, meja se podira!“ — Ta obupni krik, ki se je izvil iz notranjosti zatiranega naroda, ni bil slučajno poslan v svet. Fakt bistvuje: Slovenci na Štajarskem pešamo. Že nekaj let delujem kot učitelj na skrajni meji slovenskega ozemlja, v krajih, kjer vlada Nemeč in njega žalostno družje, slovenski uskok. In v teh letih ni bilo moje oko slepo. Videl sem, kako se umika slovenska mila beseda trdi nemščini, zrl sem z grozo, kako počasi davi Oger nezavedno ljudstvo onstran Mure. — Četudi raste med štajerskimi Slovenci narodna zavest, četudi se množijo ognjišča narodnega delovanja: bralna, pevka, delavska društva, čitalnice itd., navzlic temu moramo reči, da prehaja naše ozemlje vedno hitreje v tuje roke, da se naša narodna meja — pogreza.

Skrbnemu opazovalcu ne uide dejstvo, da niso vse točke jezikovne meje v enaki nevarnosti. Tuintam se vrši ponemčevanje hitreje, gine meja in uznica kakor sneg na solntu. Druge narodne vasi pa moremo primer-

jati trdnjavam, ki čutijo bližino neizprosnega sovraga in zategadelj s strastno pridnostjo ustvarjajo nasip za nasipom, da se razbije ob njih sila sovražnega navala. To dejstvo utegne nov up užgati v narodnih srcih. A še ta up je prazen. O, le nikar ne pozabite, da so te trdnjave na južni strani nezavarovane. Tudi Sevastopol se je dozdeval nepremagljiv. Šele ko je po nasvetu Niela združena se vojska polastila Malakova, tedaj je padel Sevastopol. In ko bodo naše trdnjave izgubile oporo z južne strani, ko bo narodni sovražnik pritiskal od vseh krajev na naše nasipe, tedaj bo premalo borilcev za obrambo. —

Ako primerjamo naše močne postojanke s slabimi, najdemo tudi vzrok razliki. In če ga navedem, bodo nekateri politiki prezirljivo skomizgali z rameni, drugi bodo samo tajno zasmehovali „nenavadno smelo“ trditev, tretji pa bodo udarili v besen protest. — Tako smo navajeni, tako se nam že godi od pradavna in tako se nam bo godilo do one dobe, ko bodo učitelji prenehali iskati svoje dobro v dveh taborih, ko bodo učitelji prestali se cepiti v dva voja. — Pa izrecimo svojo misel navzlic neprijetnemu občutku, katerega bo prizadela našim visokim in častitljivim politikom. Saj je pravična, saj se opira ob resnico: V tistih krajih, kjer deluje zavedno, narodno učiteljstvo, v tistih krajih delujejo neumorni saperji na nasipih, v krajih pa, kjer deluje učiteljstvo za nemško stvar, tam pade nasip za nasipom, pa ne ob periferiji, ampak od znotraj. In končno beležijo naši listi: V tem in onem obmejnem kraju jo zmagala pri teh in teh volitvah nemčurska stranka.

Toda! Ne deluje tudi duhovščina, ne delujejo tudi drugi činitelji za narod? — Slovenski poslanci, pravniki itd. prirejajo shod za shodom v obmejnih krajinah — je-li? — O, ni temu tako! Shod se vrši le malokdaj in še tistikrat more biti v vasi oseba, katera možakarje na ta shod pripravi in jih zbere v čim večjem številu le mogoče. — In duhovščina? — Nekdaj je duhovščina na Štajarskem res mnogo storila za narod. Idealni rodoljubi so žrtvovali vse svoje moči narodni probuji. V njih ni bilo tistega sebičnega rodoljubja, tedaj še rodoljubje ni bilo samo pripomoček za smoter. Da, ko Slomškov duh vedno bolj gineva med duhovščino, so zasedli v srcih mesta nekdanjih idealov že povsem drugi, o katerih pa rajši molčim. — Kjer se gre za čast in veljavo, kjer se gre za vlado in moč, tam najdeš še duhovnika v narodni vrsti. Pri vseh volitvah kažejo oznanjevalci svetega miru, kako prožne so njih sile. Treba samo primernega slučaja,